

Sygn. akt I Ca 226/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2014 roku

.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Dorota Twardowska

Sędziowie : SO Aleksandra Ratkowska

SO Arkadiusz Kuta (spr.)

Protokolant : st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2014 roku w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa E. H.

przeciwko L. R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Iławie VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 28 marca 2013 roku , sygn. akt VI C 50/13

1. zmienia zaskarżony wyrok :

a. w punkcie 2 (drugim) i obniża zasądzoną powódce kwotę 30.211,62 zł do kwoty 10.546,56 zł (dziesięć tysięcy pięćset czterdzieści sześć złotych pięćdziesiąt sześć groszy) z odsetkami ustawowymi od kwot :

- 2.160,94 zł od dnia 5 kwietnia 2010 roku do dnia zapłaty ,

- 8.385,62 zł od dnia 16 lipca 2010 roku do dnia zapłaty

i oddala powództwo w pozostałym zakresie ;

b. w punkcie 4 (czwartym) i podwyższa zasądzone na rzecz pozwanej koszty

procesu do kwoty 4.165,26 zł (cztery tysiące sto sześćdziesiąt pięć złotych

dwadzieścia sześć groszy) ;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie ;

3. zasądza od powódki E. H. na rzecz pozwanej L. R. kwotę 1.927,60 zł (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia siedem złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem kosztów procesu za drugą instancję .

UZASADNIENIE

E. H. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) (...) w K. złożyła pozew przeciwko L. R. o zapłatę kwoty 50.263,04 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 19.665,06 zł od dnia 12 marca 2010 r. do dnia zapłaty, 2.547,30 zł od dnia 5 kwietnia 2010 roku do dnia zapłaty i 28.050,68 zł od dnia 15 maja 2010 roku do dnia zapłaty i kosztami postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że dochodzone pozwem roszczenie wynika z faktur o numerach (...).

Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim w dniu 25 lipca 2011 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. L. R. złożyła zarzuty, w których wniosła o uchylenie nakazu w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu zarzutów pozwana zgłosiła zarzut potrącenia w stosunku do należności wynikających z faktur (...) w kwocie 25.176 zł wskazując, że poza wyżej wymienionymi fakturami pozwana dokonała zakupu u powódki towaru zafakturowanego na fakturze (...) z 11 września 2008 roku na kwotę 9.067,91 zł oraz fakturze (...) z 15 września 2008 roku na kwotę 10.983,51 zł i należności z tytułu tych dwóch faktur opłaciła gotówką. Następnie te same należności objęto kompensata wzajemnych roszczeń stron z 15 listopada 2008 roku. Ponadto podnosiła, iż faktura nr (...) z 6 listopada 2009 roku na kwotę 21.283,20 zł została wystawiona nieprawidłowo, albowiem z dowodów wz z 6 listopada 2009 roku wynikało, iż ilość paszy dostarczonej pozwanej została zawyżona o kwotę 5.125 zł. Wnosiła również o potrącenie wyżej wymienionej nadpłaty. W ocenie L. R. kwota 2.547,30 zł której dochodzi powódka z tytułu faktury (...) wygasła, albowiem strony umówiły się pomiędzy sobą, że kwota ta będzie stanowiła rabat. Nadto w ocenie pozwanej należność z tytułu faktury (...) na kwotę 19.665,06 zł nie istnieje, ponieważ nie doszło do rzeczywistej sprzedaży tej paszy. Ś. rzecz biorąc paszę dostarczono, ale z uwagi na jej wady, zwrócono.

Wyrokiem z dnia 28 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Iławie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim:

1. uchylił nakaz zapłaty z dnia 25 lipca 2011 roku,
2. zasądził od L. R. na rzecz E. H. kwotę 30.211,62 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 2 160,94 zł od dnia 5 kwietnia 2010 roku i od kwoty 28 050,68 zł od dnia 16 lipca 2010 roku do dnia zapłaty,
3. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,
4. zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1,15 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Ustalił Sąd Rejonowy, że E. H. w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej wystawiła na rzecz L. R. tytułem dostawy paszy fakturę VAT nr (...) z 11 września 2008 roku na kwotę 9.067,91 zł wynikającą z (...), zapłaconą gotówką i fakturę VAT nr (...) z 15 września 2008 r. na kwotę 9.983,51 zł zapłaconą gotówką. Na oryginałach powyższych faktur widnieje podpis powódki i pieczętka „zapłacono gotówką”. Strony dokonywały wzajemnych rozrachunków. W piśmie z 15 listopada 2008 r. powódka dokonała kompensaty wyżej wymienionych rachunków, pomimo iż zostały one zapłacone w całości. W związku z powyższym L. R. skierowała do E. H. wezwanie do zapłaty z 25 marca 2011 r.

E. H. z tytułu dostawy paszy wystawiła na rzecz L. R. fakturę nr (...) z 6 listopada 2009 r. na kwotę 21.283,20 zł, którą pozwana zaakceptowała składając swój podpis i która również została objęta kompensatą. W 2011 roku pozwana, uznając że wartość paszy widniejąca na tej fakturze została zawyżona o kwotę 5.125 zł. i stojąc na stanowisku, iż faktura ta została wystawiona nieprawidłowo, wezwała powódkę do zapłaty tej kwoty.

W dniu 9 lutego 2010 roku powódka wystawiła (na podstawie wz nr 348) fakturę VAT nr (...) na kwotę 27.182,11 zł, z której obecnie dochodzi kwoty 19.665,06 zł . Pozwana zaakceptowała wyżej wymienioną fakturę zarówno pod względem ilości dostarczonego towaru jak i wartości.

W dniu 5 marca 2010 r. E. H. wystawiła (na podstawie wz 578) fakturę nr (...) na kwotę 21.424 zł, z czego dochodzi zapłaty kwoty 2.547,30 zł, w dniu 6 kwietnia 2010 roku (na podstawie wz (...)) fakturę nr (...) na kwotę 18.568,43 zł, z czego dochodzi kwoty 14.068,43 zł, zaś w dniu 14 kwietnia 2010 roku (na podstawie wz (...)) fakturę nr (...) na kwotę 13.982,25 zł. W dniu 30 kwietnia 2010 r. E. H. zawarła umowę factoringową z (...) S.A z siedzibą w W.. O fakcie zawarcia umowy poinformowano również pozwaną. Od momentu zawarcia umowy factoringowej pozwana zobowiązana była do przelewania należności na rzecz powódki na konto faktora. E. H. w związku z tym, iż factoring obejmował tylko faktury wystawione po dniu zawarcia umowy factoringowej, chcąc przedłożyć do zapłaty faktury nr (...) wystawiła z dniem 19 maja 2010 roku faktury korygujące dokonując „wyzerowania” należności ze wspomnianych faktur i w to miejsce wystawiła nowe faktury nr (...) z dnia 20 maja 2010 roku dotyczące tych samych zdarzeń gospodarczych, na identyczne kwoty. (...) zobowiązań tych ostatecznie nie pokrył. L. R. także ich nie uregulowała. W wezwaniu do zapłaty z dnia 17 grudnia 2010 roku powódka zamiast faktur VAT nr (...) wykazywała już faktury VAT nr (...).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w niniejszej sprawie bezspornym było to, iż strony współpracowały z sobą na zasadzie wzajemności i dokonywały kompensat rozrachunków. Podkreślono, że E. H. w toku postępowania podnosiła zarzut, iż skoro pozwana podpisywała kompensaty, to tym samym akceptowała stan rzeczy z nich wynikający, w tym co do faktur, które wskazała obecnie do potrącenia. Pozwana podnosiła, że w kompensacie znalazły się faktury, które już wcześniej zapłaciła gotówką, a zatem nie może płacić dwukrotnie za to samo. Potrącenie może być skutecznie dokonane jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki: wierzytelności przedstawione do potrącenia muszą istnieć i dotyczyć tych samych osób będąc jednocześnie wobec siebie zobowiązanymi i uprawnionymi, czyli dłużnikami i wierzycielami, przedmiotem obu wierzytelności muszą być sumy pieniężne, wymagalne i zdatne do dochodzenia przed sądem. Na skutek potrącenia wierzytelności umarzają się nawzajem do wielkości wierzytelności niższej. Potrącenia dokonuje się poprzez złożenie oświadczenia drugiej stronie. Kompensata dokonana przez powódkę okazała się niewiarygodna, niezgodna z rzeczywistym stanem rzeczy i przyjęcie jej jako podstawy przy ustalaniu stanu faktycznego było niedopuszczalne. Na fakturach (...) - na kwotę 9.067,91 zł i (...) - na kwotę 10.983,51 zł widnieje podpis E. H. i pieczęć „zapłacono gotówką”, a pomimo to były one przedmiotem kompensat. Po stronie pozwanej istnieje nadpłata z tytułu tych dwóch faktur. Z wiarygodne uznał Sąd pierwszej instancji twierdzenia pozwanej o dokonaniu zapłaty w gotówce. E. H. początkowo nie potrafiła zaś wyjaśnić, w jakich okolicznościach złożyła podpisy, nie kwestionowała ich złożenia, ale nie potrafiła wskazać, kiedy i z jakiego powodu złożyła podpis. Wersja wydarzeń zakładająca potwierdzenie rozliczenia na prośbę pozwanej, pomimo braku zapłaty, przedstawiona została dopiero później podczas zeznań głównej księgowej powódki - M. S.. Sąd pierwszej instancji przypomniał, że dokonuje się potrąceń wierzytelności które istnieją, a powyższe wierzytelności wobec uznania ich zapłaty gotówką, przestały istnieć. Tym samym oddalono powództwo co do kwoty 20.051,42 zł.

Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił natomiast zarzutu potrącenia kwoty 5.125 zł z tytułu zawyżenia faktury (...) z 6 listopada 2009 r., uznając, że okoliczności, na które pozwana się powoływała nie zostały przez nią udowodnione. Powódkę wezwano do zapłaty wyżej wymienionej kwoty pismem z 20 maja 2011 r. E. H. wskazała, iż pasze dostarczono 5 i 6.11.2009 r. powołując się na kwity wagowe nr (...), (...)i (...). Fakturę (...) pozwana podpisała, a kwota z niej wynikająca nie była kwestionowana w kompensacie, którą pozwana podpisała. Pozwana powoływała się na kwit wagowy nr (...), jednakże kwity wagowe są dowodem wydania towaru, nie można wykluczyć iż mogło być ich kilka, nie ma obowiązku dołączania ich do faktur, faktury wystawia się bowiem najczęściej na podstawie dokumentów wz. Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że również przedmiotowa faktura została wystawiona na podstawie dokumentu wz nr (...), który jest zgodny z fakturą. Skoro pozwana podpisała fakturę, to tym samym potwierdziła fakt otrzymania towaru widniejącego na fakturze i w ilościach tam wskazanych. Podczas dalszej współpracy nie podnosiła, że powyższego towaru nie otrzymała.

Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił zarzutu pozwanej, wedle której należność z tytułu faktury (...) na kwotę 19.665,06 zł nie istnieje, ponieważ nie doszło do rzeczywistej sprzedaży tej paszy. Przypomniano, iż L. R. potwierdziła, że pasza rzeczywiście pojechała do fermy w M., lecz ze względu na jej wadliwość została 2 dni później oddana. Zdaniem Sądu pierwszej instancji brak jest dowodów na powyższą okoliczność. Powódka dysponuje fakturą podpisaną przez pozwaną, a zatem to na pozwanej ciążył obowiązek udowodnienia okoliczności przeciwnych niż te wynikające

z dokumentu. L. R. temu nie sprostala, gdyż nie udowodnila faktu nieotrzymania towaru. Sprzedaż paszy nastapila w 2010 r., a powódka fakt nieotrzymania towaru zglosila dopiero w trakcie procesu, nie dysponujac przy tym wiarygodnymi dowodami. Podpisujac fakture zlozyla oswiadczenie, iz towar otrzymała.

Sąd pierwszej instancji nie dal tez wiary twierdzeniom pozwanej, ze kwota 2.547,30 zł, której dochodzi powódka z tytułu faktury (...) wygasła, albowiem strony umowily sie, ze bedzie stanowiła rabat. Zaprzeczyla temu powódka, a ponadto wersja ta byla sprzeczna z zeznaniami głównej księgowej M. S., którym Sąd pierwszej instancji w tym zakresie dal wiarę, a która w zakresie udzielania rabatów zeznala, iz jezeli byl udzielany klientowi rabat, to udzielano go przed wystawieniem faktury, albowiem na fakturach nie bylo takiej pozycji. A zatem o ile chciano zastosowac upust to strony umawialy sie przed wystawieniem faktury, a faktura opiewala juz na kwote po ewentualnym rabacie.

Za niezasadny Sąd pierwszej instancji uznal tez kolejny zarzut pozwanej dotyczacy nieistnienia wierzytelności. Wskazano, ze uzasadniajac swój zarzut pozwana powolywala sie na to, iz powódka najpierw w pozwie wskazywala, iz dochodzi roszczeń z faktur pierwotnych nr (...)i (...) a później wskazywala, ze faktury te zostaly skorygowane do zera i w to miejsce zostaly wystawione nowe faktury (...), które nie byly objete pierwotnie pozwem. Sąd pierwszej instancji dal wiarę powódce oraz świadkowi M. S. odnośnie przyczyn dokonywania korekt i wystawiania ponownych faktur, uznajac, ze byly one jasne, nie budzily wątpliwości i byly wewnetrznie spójne, a nadto korelowaly ze soba. Podkreślono, ze L. R. nie kwestionowala faktu, iz doszlo do sprzedazy towaru i ze nalezności nie zostaly uregulowane. Sąd pierwszej instancji wskazal, ze wprowadzenie do obrotu faktur korygujacych oraz faktur dotyczacych wyzej wymienionej sprzedazy, ale o innej numeracji spowodowalo zmiany w zakresie daty wymagalności roszczenia. Niemniej jednak samo świadczenie nie przestalo istniec. Strony nie kwestionowaly, ze z pierwotnej faktury (...) nalezności nie zostaly zaplacone, a powódka podala, ze na potrzeby factoringu, refakturowala świadczenia. Sąd pierwszej instancji uznal jednak, ze odsetki winny byc placone nie od dat wyznaczonych w fakturach (...), ale pod uwage powinny byc wziete terminy faktur (...), gdzie płatność oznaczono na 15 lipca 2010 r. Argumentowano, ze powódka przesunela na korzyść pozwanej termin płatności odsetek, a zatem winny byc one liczone od dnia nastepnego niz termin wymagalności, czyli od 16 lipca 2010 roku.

Reasumujac Sąd pierwszej instancji stwierdzil, ze E. H. dochodzila z faktury (...) z 9 lutego 2010 roku czesci nalezności - tj. kwoty 19,665,06 zł; z faktury (...) z dnia 5 marca 2010 roku reszty nalezności tzn. kwoty 2.547,30 zł; z faktury (...) z 6 kwietnia 2010 roku ządala kwoty czesciowej tj. 14.068,43 zł, (na potrzeby factoringu zastapiona fakturą (...)); z faktury (...) z 14 kwietnia 2010 roku kwoty 13.982,25 zł (faktura (...) –j.w.), czyli razem 50.263,04 zł, ale po czesciowym uwzględnieniu zarzutu potrącenia na kwote 20.051,42 zł nalezalo uchylit nakaz zapłaty i zasadzic od pozwanej na rzecz powódki kwote 30.211,62 zł. wraz z ustawowymi odsetkami co do kwoty 2.160,94 zł. (pozostalosc po potrąceniu z faktury (...)) od dnia 5.04.2010 r. do dnia zapłaty (termin wymagalności odsetek z faktury (...)) oraz z ustawowymi odsetkami co do kwoty 28.050,68 zł. (suma nalezności z faktur (...) - po zmianie nr faktur (...)) od dnia 16.07.2010 r. do dnia zapłaty (termin wymagalności odsetek z faktur (...)), oddalajac powództwo w pozostalym zakresie.

W apelacji L. R. wniosla o zmianę powyższego wyroku w punkcie 2 i oddalenie powództwa co do kwoty 24.790,06 zł oraz zasadzenie od powódki kosztów procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucila:

1. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 155 § 2 k.c. w związku z art. 535 k.c. przez pominięcie w odniesieniu do objętej zarzutem potrącenia pozwanej kwoty 5.125 zł, iz wydanie rzeczy oznaczonych co do gatunku wymaga przeniesienia ich posiadania w calosci, zas nie jest obiektywnie mozliwe wydanie rzeczy kupujacemu w ilosciach nie posiadanych przez sprzedawce w chwili wydania,
2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, przez pominięcie znaczenia dokumentu wagowego w zakresie zarzutu potrącenia kwoty 5.125 zł, a także naruszenie przepisów postępowania majacych wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 k.p.c., w szczególności przez odmowę doniosłości dowodu z dokumentu - kwitu wagowego w zakresie sprzedazy objętej fakturą (...),

3. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie należności wynikającej z faktury (...) w kwocie 19.665,06 zł, przez pominięcie wszelkich dowodów i okoliczności świadczących o zwrocie rzeczy sprzedanych i braku zobowiązania do zapłaty po stronie kupującego, a także naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy, zwłaszcza art. 233 k.p.c. przez pominięcie wszelkich dowodów przeciwnych do dowodu z dokumentu prywatnego- faktury nr (...).

Uzasadniając swoje stanowisko skarżąca wskazała, że zgodnie z art. 155 § 2 k.c. jeżeli przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy oznaczone co do gatunku, do przeniesienia własności rzeczy potrzebne jest przeniesienie ich posiadania. Wydanie paszy obejmuje wywiezienie paszy z terenu zakładu, jej dowiezienie do kupującego i wydanie. Uwzględniając powyższe pozwana wskazała, że podniesiony przez nią zarzut potrącenia w odniesieniu do kwoty 5.125 zł był skuteczny i winien zostać uwzględniony, gdyż nie można przyjąć, iż powódka wydała paszę niewywiezioną z zakładu. Zwróciła uwagę, że zgodnie z treścią kwitu wagowego nr (...) powódka wywozła określoną ilość paszy na potrzeby dostarczenia pozwanej. Wprawdzie faktura nr (...) z dnia 6 listopada 2009 r. i wz wykazują zgodność, to jednak nie mają potwierdzenia w kwicie wagowym. W ocenie skarżącej oznacza to, iż powódka zawyżyła ilość paszy w dokumentach WZ i w fakturze w stosunku do rzeczywiście wysłanej. Pozwana nie zgodziła się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że nie można wykluczyć, iż były inne kwity wagowe dotyczące tej paszy. Wskazała, że to powódka powinna wykazać, iż dokumenty WZ i faktura odpowiadają kwitom wagowym dokumentującym faktyczne ilości paszy wywiezione na potrzeby pozwanej, czego nie uczyniła. Nadto, zdaniem skarżącej, Sąd pierwszej instancji dokonał wadliwych ustaleń dotyczących objętej powództwem należności z faktury VAT nr (...) w kwocie 19.665,06 zł. Pozwana wskazała, że w toku postępowania podnosiła, iż pasza została jej wydana, a następnie po sprzedaży odebrana z powodu wadliwości, bez sporządzenia na tę okoliczność jakichkolwiek dokumentów. Podkreślono, że odbiór paszy z farmy w M. potwierdziła świadek M. S., M. W., obydwie przesłuchane strony, a powódka nie wykazała żadnym dowodem, iż w miejsce wadliwej i odebranej paszy dostarczyła w takiej samej ilości i asortymencie paszę wolną od wad. W tym stanie rzeczy, w ocenie skarżącej, należało przyjąć, iż pasza została rzeczywiście odebrana. Podkreślono, że powódka nie dostarczyła żadnego dowodu na wymianę paszy, a tylko taki dowód pozwoliłby na przyjęcie, iż mogła nadal operować w obrocie tą samą fakturą (...) w pełnym zakresie. Powyższe, zdaniem skarżącej wskazuje, że powódka dostarczyła paszę z faktury (...), część jej o wartości 19.665,06 zł odebrała, a za pozostałą część wykorzystaną zapłaciła pozwana.

W odpowiedzi na apelację E. H. wniosła o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje :

Apelacja L. R. okazała się po części zasadna .

Zarzuciła ona Sądowi pierwszej instancji błędną ocenę zebranego materiału dowodowego przez przyjęcie, że nie doszło do zwrotu przez pozwaną zasadniczej części paszy dostarczonej na podstawie faktury numer (...) z przyczyny jej wadliwości. W rzeczywistości Sąd Rejonowy uznał, że L. R. nie udowodniła, że nie otrzymała paszy wymienionej w tej fakturze. Tymczasem okoliczności tej pozwana wcale nie przeczyła, a nadto bezsporne było, że paszę wymienioną w fakturze numer (...), jako wadliwą, od pozwanej odebrano i w jej miejsce dostarczono inną. Rzeczą powódki było zatem udowodnienie, że za paszę wymienioną w fakturze numer (...), pomimo uznania jej wad, niespożytkowania przez pozwaną i odbioru z jej fermy, należy się zapłata.

Wstępnie określić należy przedmiotowy zakres rozpoznania sprawy przez Sąd odwoławczy w postępowaniu wywołanym apelacją L. R.. Powódka nie wywiodła apelacji, pomimo częściowego oddalenia powództwa. Rozstrzygnięcie to jest zatem prawomocne, podobnie jak orzeczenie o uchyleniu w całości nakazu zapłaty wydanego w dniu 25 lipca 2011 roku w postępowaniu nakazowym. Poza zakresem zainteresowania Sądu odwoławczego leżą zatem zarzuty L. R. odnoszące się do faktur o numerach (...)z września 2008 roku, które Sąd pierwszej instancji uwzględnił, przyjmując że pozwana w tym przypadku „zapłaciła za paszę dwa razy” i w związku z tym za zasadny uznał zarzut potrącenia wierzytelności pozwanej w kwocie 20.051,42 zł z wierzytelnościami powódki dochodzonymi pozwem. Powództwo oddalono także odnośnie odsetek przypadających od należności głównych z faktur o numerach

(...)(wcześniej (...i (...)) . Trzeba było zatem przyjąć , że od pozostającej do zapłaty wierzytelności z tych faktur odsetki przypadają powódce nie wcześniej niż od 16 lipca 2010 roku . Wobec zaskarżenia wyroku tylko przez pozwaną Sąd odwoławczy nie mógł uchylić lub zmienić wyroku na jej niekorzyść (art. 384 k.p.c.) . Rozpoznając sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) musiał mieć także na uwadze , że pomimo uwzględnienia powództwa w tym zakresie , w apelacji nie kwestionowano już żądania zapłaty kwoty 2.547,30 zł z faktury numer (...)z 5 marca 2010 roku , to jest zaniechano zarzutu , że jest to kwota dochodzona nienależnie jako objęta upustem cenowym udzielonym przez powódkę . Nie kwestionowano także podstaw dla żądania zapłaty kwoty 28.050,68 zł z faktur o numerach (...)(wcześniej (...i (...))) to jest nie podtrzymywano zarzutów o dwukrotnym fakturowaniu tej samej czynności prawnej . Ściślerzecz biorąc to argumenty takie pojawiły się w zarzutach od nakazu zapłaty , a następnie w toku rozprawy z dnia 17 września 2012 roku , ale znano okoliczności wystawienia faktur związane z zawarciem przez powódkę umowy factoringu oraz zakładano , że wierzytelności z tych faktur , na kwoty 13.982,25 zł i 18.568,43 zł , istnieją , ale pozwana żąda ich potrącenia z własnymi wierzytelnościami wskazanymi w zarzutach .

Ostatecznie wskazać trzeba , że rozpoznanie sprawy przez Sąd odwoławczy polegało na rozstrzygnięciu o roszczeniach powódki w wysokości 24.790,06 zł to jest uwzględnionych przez Sąd Rejonowy żądaniach zapłaty kwoty 5.125 zł z faktury numer (...)z 6 listopada 2009 roku oraz kwoty 19.665,06 zł z faktury numer (...)z 9 lutego 2010 roku . Na treści rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego ważyło także naruszenie przez Sąd pierwszej instancji normy art. 321 § 1 k.p.c. Wyrażona w tym przepisie zasada , że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu nieobjętego żądaniem ani zasądzać ponad żądanie odnosi się także do żądań pozwanego i to nie tylko wówczas kiedy złożył on pozew wzajemny , ale również gdy zgłosił zarzuty oparte na prawie materialnym . Związany jest zatem także zakresem zarzutu potrącenia wzajemnych wierzytelności pozwanego . W zarzutach od nakazu zapłaty jasno sprecyzowano , że przedstawione do potrącenia wierzytelności L. R.w kwocie 25.176,42 zł mają być kompensowane z dochodzonymi pozewm wierzytelnościami E. H.z faktur o numerach (...)(później (...i (...)) . Sąd pierwszej instancji uwzględnił natomiast zarzut potrącenia w kwocie 20.051,42 zł z najdawniejszymi z wierzytelności dochodzonych pozewm , to jest tymi , które wynikają z faktur numer (...)(do kwoty 19.665,06 zł) i numer (...) (do kwoty 386,36 zł) – patrz uzasadnienie zaskarżonego wyroku strona 14 , karta 181v . Stąd częściowe uwzględnienie zarzutów apelacji pociągnęło za sobą konieczność uwzględnienia zakresu zarzutu potrącenia – w granicach respektujących wspomnianą zasadę zakazu orzekania na niekorzyść apelanta (o zagadnieniu tym bliżej w dalszej części uzasadnienia) . Tak widziała ten problem także apelantka skoro zakwestionowała zasadność roszczenia powódki o zapłatę kwoty 19.665,06 zł z faktury numer (...), pomimo że wierzytelność ta miała , według obliczeń Sądu Rejonowego , ulec umorzeniu w wyniku potrącenia . L. R.stała jednak na stanowisku , że wierzytelność ta w dacie wniesienia pozwu nie istniała .

W dniu 9 lutego 2010 roku E. H.dostarczyła L. R., do jej fermy w M., 9.120 kg paszy Brojler 2 i 16.080 kg paszy Brojler 3 za łączną cenę 27.182,11 zł . Paszę odebrała powódka osobiście , kwitując tą czynność podpisem na fakturze (...)(dalej (...)) i dołączonym do niej (stanowiącym integralną jej część) dowodzie „ wydania zewnętrznego ” (dalej wz) o numerze (...). Pasza okazała się wadliwa , co przyznano , a w konsekwencji niezwłocznie odebrana , to jest pracownicy powódki z uwagi na uwarunkowania w miejscu jej przechowywania , pakowali paszę do worków i przewieźli do wytwórni . Nie została tam zważona , ewentualnie nie uczyniono tego poprawnie , a z całą pewnością nie ujawniono dokumentów potwierdzających tą czynność , o ile były one w ogóle sporządzone . Tymczasem procedura jaką stosowano w podobnych przypadkach polegać winna na wszczęciu „ postępowania reklamacyjnego ” , którego finałem , wobec uznania wadliwości towaru , powinno być wystawienie faktury korygującej . W razie utrzymania dalszej współpracy z hodowcą dostarczano inną paszę - wolną od wad .

Ustalenia powyższe czyniono na podstawie faktury (...i wz (...)(karty 4 , 5) , zeznań świadków M. S.(karta 151) , M. W.(karta 152) i M. G.(karta 152v) oraz przesłuchania stron (protokół rozprawy apelacyjnej z 12 marca 2014 roku sporządzony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz dźwięk – pozwana od 32 minuty , powódka od 51 minuty) . Jak chodzi o zeznania świadków to są one w omawianym zakresie dość skąpe . M. W.potwierdza uczestnictwo w odbiorze paszy z fermy M., ale przeczy aby zawoził tam paszę zastępczą . M. G.pamięta , że wadliwą paszę przywieziono do zakładu w workach . Deklaruje jednocześnie , że w takich przypadkach zawsze dostarczano hodowcy nową paszę . Twierdzenie to jest niewiarygodne , ewentualnie nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy .

Po pierwsze bowiem stanowi uogólnienie oderwane od okoliczności omawianego przypadku . Jest nadto sprzeczne z opisywaną przez M. S.procedurą , która zakładała , że nowa pasza dostarczana była na życzenie hodowcy , zasadniczo po wystawieniu korekty za paszę wadliwą . Nie przynosi wreszcie odpowiedzi czy poprzesztano wówczas na kwitach wagowych , czy takie wytworzono , jaka była ich treść i gdzie się znajdują . Zeznania M. S.są zaś dość ogólne . Odnawia ona fakt reklamacji , potwierdza że inna pasza „ pojechała do pozwanej ” , ale nie określa przyjętej wówczas metody rozliczenia . Dokładnie rzecz biorąc świadek opisuje tylko metody dokumentowania reklamacji . W praktyce przedsiębiorstwa powódki akceptować miano bowiem także wymianę „ na kwit wagowy ” , co rozumieć należy jako dostarczenie w miejsce towaru wadliwego takiej samej ilości wolnego od wad , a czynności te dokumentowano tylko kwitami wagowymi z wytwórni potwierdzającymi przyjęcie i wydanie towaru . Pozwana potwierdziła , że dostarczono nową paszę , ale obciążono jej ceną na podstawie nowej faktury . Wydawało się , że jest to zachowanie naturalne . Z zeznań powódki wiadomo bowiem , że od wytwórcy paszy oczekuje się ścisłej dokumentacji obejmującej serię produkcji , numer magazynowy określający surowiec i datę jego skierowania do produkcji , a także atesty wystawiane z osobna dla każdej serii . Pomimo tego dochodzi się zapłaty z faktury (...), która dokumentowała sprzedaż paszy wadliwej – zwróconej do wytwórni . Zeznania powódki są niejasne . Poza deklaracją , że paszę zawiozła nie wyjaśniła sposobu rozliczenia , a zwłaszcza nie złożyła dokumentów potwierdzających te czynności , choćby miały polegać jedynie na wydruku kwitów wagowych potwierdzających ilość paszy wadliwej oraz wagę , czas i rodzaj paszy wolnej od wad . W ten sposób ujawnia się sedno sporu pomiędzy stronami . Jasne jest bowiem , że na podstawie faktury (...)i wz (...) dostarczono paszę , ale okazała się ona wadliwa , odebrano ją i dostarczono inną paszę . Przecząc teom pozwanej o wystawieniu wówczas nowej faktury , czyli zastosowaniu procedury pożądaney z punktu widzenia rzetelności prowadzonej działalności , powódka wzięła na siebie ciężar wykazania , że dostawa nowej paszy była dokumentowana tylko kwitami wagowymi i nie wystawiano faktury korygującej i potwierdzającej kolejną dostawę . Dowód okoliczności negatywnych jest uciążliwy , ale w przypadku powódki prowadzącej działalność gospodarczą , zatrudniającej pracowników zajmujących się księgowością , możliwy do przeprowadzenia . Jego zaniechanie skutkowało uznaniem , że E. H.dostarczyła pozwanej inną paszę , w miejsce wadliwej , obciążając jej ceną . Kwoty 19.665,06 zł z faktury (...)dochodzi zatem bezzasadnie .

W dniu 6 listopada 2009 roku E. H.sporządziła fakturę (...)poświadczającą sprzedaż 10.060 kg paszy Brojler 2 i 10.000 kg paszy Brojler 3 za łączną cenę 21.283,20 zł . Do faktury dołączono wz (...) zgodny z fakturą odnośnie rodzaju i ilości paszy . Dokumenty te były w zasadzie zgodne z kwitami wagowymi o numerach (...), (...)i (...), przy czym dwa ostatnie dotyczyły dostawy paszy luzem (beczkowitzem) w ilości 15.060 kg (obu rodzajów) zrealizowanej w dniu 6 listopada 2009 roku . Kwit wagowy (...)pochodzi zaś z 5 listopada 2009 roku kiedy to w godzinach popołudniowych M. W.zawiózł pozwanej w trybie pilnym paszę workowaną o wadze łącznej 5.040 kg (z paletami – stąd różnica w tonażu z kwitów wagowych i faktury) . Oba dokumenty (fakturę i wz) podpisał mąż pozwanej , który towar rzeczywiście odbierał . Paszę spożytkowano w ciągu tygodnia . Nie kwestionowano ilości towaru , pomimo że zużycie paszy można odnieść do dynamiki przyrostu drobiu . Po zakończeniu współpracy pomiędzy stronami pozwana miała zauważyć domniemany niedobór 5.000 kg paszy . Jej twierdzenia opierały się na wnioskowaniu z niekompletnych dokumentów dotyczących czynności z 5 i 6 listopada 2009 roku i były bezpodstawne .

Opisane ustalenia Sąd odwoławczy poczynił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci faktury (...), wz (...), kwitów wagowych (...), (...)i (...)i atestów paszowych (karty 104 – 106 oraz 112 – oryginały złożone w kopercie) . Wykorzystano także zeznania świadka M. W.(j.w.) , który wprost potwierdził , że woził do fermy pozwanej w B.workowaną paszę z kwitu wagowego (...). Stąd niewiarygodne są zeznania L. R., która przeczyła aby dostarczano jej paszę w taki sposób . E. H.wyjaśniła zaś ewentualne wątpliwości jakie nasuwały się przy ocenie wskazanych dokumentów podając , że w dniu 6 listopada 2009 roku zakończono proces produkcji określonej serii paszy , co odnotowano w atestach . W wz wskazano zaś datę rozpoczęcia produkcji tych samych serii . Część z całej serii , gotową w dniu 5 listopada , dostarczono pozwanej w workach . Za kluczowe uznać należy wreszcie okoliczności dostawy paszy luzem . Jej odbiór skwitowano . Nieuzasadniony niedobór ¼ zostałby ujawniony , albo w dniu 6 listopada 2009 , albo podczas następującego potem tygodnia , w którym została ona zużyta . W konsekwencji zarzut bezpodstawnego obciążenia pozwanej kwotą 5.125 zł , powstaniem w związku z tym wierzytelności o jej zapłatę przez powódkę i jej potrącenia w niniejszej sprawie , okazał się bezzasadny .

Wobec częściowej zasadności zarzutów apelacji zaskarżony wyrok podlegał zmianie . Pamiętając , że Sąd pierwszej instancji zasądził powódce kwotę 30.211,62 zł , ale wadliwie określił wierzytelności podlegające umorzeniu na skutek zarzutu potrącenia wyjaśnia się , co następuje :

- kwotę 20.051,42 zł , stanowiącą sumę uwzględnionych w pierwszej instancji do potrącenia wierzytelności pozwanej , kompensuje się z wierzytelnościami powódki z faktur (...)(później (...) i (...)) w łącznej kwocie 28.050,68 zł ;
- wierzytelności umarzają się do wysokości wierzytelności niższej , czyli do zapłaty pozostała kwota 7.999,26 zł z faktury (...);
- do zapłaty pozostały także dochodzone pozwem kwoty 19.665,06 zł (z faktury (...)) i 2547,30 zł (z faktury (...)) ;
- suma wierzytelności zasądzonych wyrokiem Sądu pierwszej instancji , po uwzględnieniu rzeczywistego zakresu zarzutu potrącenia wynosi 30.211,62 zł (7.999,26 zł + 19.665,06 zł + 2547,30 zł) .

W postępowaniu odwoławczym uwzględniono zarzut L. R. co do bezzasadnego dochodzenia od niej należności z faktury (...) na kwotę 19.665,06 zł . Do zapłaty pozostaje zatem kwota 7.999,26 zł z faktury (...) z odsetkami od dnia 16 lipca 2010 roku (tak jak orzekł Sąd Rejonowy) i 2.547,30 zł z faktury (...) . Od tej wierzytelności – w części obejmującej kwotę 2.160,94 zł – Sąd pierwszej instancji zasądził odsetki od dnia 5 kwietnia 2010 roku . Odnośnie pozostałej części wierzytelności z faktury (...) , w kwocie 386,36 zł , nie można zasądzić odsetek od tej daty bez naruszenia zakazu orzekania na niekorzyść apelanta . Stąd ich zasądzenie od 16 lipca 2010 roku .

W tym stanie rzeczy , na mocy art. 386 § 1 k.p.c. , zmieniono zaskarżony wyrok i obniżono zasądzoną powódce kwotę 30.211,62 zł do kwoty 10.546,56 zł z odsetkami ustawowymi od kwot : 2.160,94 zł od dnia 5 kwietnia 2010 roku do dnia zapłaty i 8.385,62 zł od dnia 16 lipca 2010 roku do dnia zapłaty . W pozostałym zakresie , na mocy art. 385 k.p.c. , apelację oddalono .

Zmieniono także orzeczenie o kosztach procesu . Stosownie do normy art. 100 k.p.c. , wobec częściowego tylko uwzględnienia powództwa , podlegały one stosunkowemu rozdziałowi . Z dochodzonej pozwem kwoty 50.263,04 zł ostatecznie zasądzono powódce 10.546,56 zł , a zatem 21 % . Suma kosztów poniesionych przez strony wyniosła 10.647,16 zł i składały się na nią kwoty : 4.246 zł wyłożone przez powódkę tytułem opłaty od pozwu (629 zł) , wynagrodzenia pełnomocnika (3.600 zł) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł) oraz 6.401,16 zł wyłożone przez pozwaną tytułem opłaty od zarzutów (1.885 zł) , wynagrodzenia pełnomocnika i kosztów jego dojazdów (3.600 zł + 899,16 zł) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł) . Z tego pozwaną obciąża 21 % , czyli kwota 2.235,90 zł , a poniosła koszty o 4.165,26 zł wyższe (6.401,16 zł - 2.235,90 zł) .

O kosztach procesu za drugą instancję postanowiono na mocy art. 98 §§ 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 6 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity z 2013 roku Dziennik Ustaw pozycja 490) . Pozwana pokryła opłatę od apelacji w wysokości 1.240 zł i wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1.200 zł . Z sumy tych kwot przypada jej 79 % , a zatem kwota 1.927,60 zł .